

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Leto XXVII. Štev. 11 (851)

T R S T - 8. julija 1975

150 lir

CK KPI o politični akciji komunistov po zmagi na volitvah

Za demokratično vodenje deželnih in krajevnih uprav

Centralni komite KPI, ki se je sestal pred dnevi, je razpravljal o politični akciji komunistov po volilni zmagi 15. junija, za nov način vladanja in za učinkovite deželne in krajevne uprave, na osnovi najširšega dogovora med vsemi demokratičnimi silami. Uvodno poročilo je imel tov. Armando Cossutta, načelnik komisije za vprašanja deželnih in krajevnih uprav. Iz njegovega poročila povzemamo naslednje ugotovitve in napotke:

Volilni izidi dokazujejo, da velika večina italijanskega prebivalstva zahteva korenite spremembe. Ti izidi so pokazali, da se je politični položaj v državi temeljito spremenil. Levica in predvsem komunistična partija je tako napredovala kot nikoli prej.

Napredovanje komunistov je odločilno. Partija je pridobila okrog 2.200.000 novih glasov in je dosegla okrog 33% glasov. Iz tega sledi, da je vsak tretji volivec glasoval za KPI.

Levica je dosegla večino v štirih deželnih svetih (Emilia, Toskana, Umbria in Liguria), v 29 občinskih svetih glavnih pokrajinskih mest (prej je imela večino v 23 glavnih pokrajinskih mest), v 701 občinah z nad 5.000 prebivalci (prej 533) in v 1794 občinah z manj kot 5.000 prebivalci (prej 1.093).

Poglavitna naloga, ki se postavlja pred vso levico - in v prvi vrsti pred komuniste - je, da pravilno izkoristi volilne rezultate in izvaja politično akcijo za obnovitev dežel in države.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Tržaški komunisti v novi stvarnosti

Preteklo soboto je vodstvo tržaške federacije KPI skupaj s tajniki sekcij razpravljalo o volilnih izidih in o perspektivah, ki se odpirajo v krajevnih upravah. Uvodno poročilo je imel tajnik federacije tov. Giorgio Rossetti.

Tako v uvodnem poročilu kot v razpravi je bilo poudarjeno, da so volilni izidi zelo pozitivni. V primerjavi z letom 1970 je KPI na Tržaškem napredovala za 6%, kar presega vsedrjavno povprečje. Napredovali so tudi socialisti, medtem ko so desničarji nazadovali za 3%, demokristjani pa za 1,4 %.

Na zasedanju je bilo podčrtano, da je uspeh KPI na volitvah rezultat pravilne politike partije, da ta uspeh in splošen premik na levo dokončno spodbija veljavnost levega centra ter postavlja v ospredje nujnost sporazumevanja med demokratičnimi in ljudskimi silami.

V tržaškem političnem življenju je torej prišlo do temeljitih sprememb. To je dejstvo, ki ga morajo upoštevati vse politične sile. Antikomunizem se na celi črti podira, nove plasti prebivalstva, ki so še pred nedavnim bile daleč stran od komunistov, priznavajo, da je KPI odločilna sila v boju za gospodarski preporod, proti fašizmu, za demokracijo in svobodo. Novi organizmi demokracije, aktivna prisotnost v šolah, tovarnah, rajonskih konzultah ipd. so omogočili raznim silam in občanom nasplo, da spoznavajo resnost komunistov pri delu ter njihov čut odgovornosti.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Gorska skupnost o zaščiti Krasa

Predstavniki Kraške gorske skupnosti - predsednik dr. Pavel Colja in člana izvršnega odbora Jože Jarc, župan v Doberdobi, in Alojz Markovic, pokrajinski svetovalec v Trstu - so obrazložili prvi deželni komisiji, ki je pristojna tudi za zadeve gorskih skupnosti, resne pomisleke prebivalcev Krasa v zvezi z zakonom o kraških rezervatih in o posebni ustanovi, ki naj bi jih upravljala.

Predsednik dr. Colja je poudaril, da Kraška gorska skupnost ne nasprotuje zaščiti Krasa pač pa posebni ustanovi, ki naj bi te rezervate upravljala.

Pristojnost za upravljanje kraških rezervatov bi morala imeti Kraška gorska skupnost, ki je izraz demokratične ureditve, ne pa neka posebna ustanova. Tako menijo prebi-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Opustiti staro politiko

Goriški komunisti so pripravljeni voditi konstruktivno opozicijo

Mestna sekcija KPI v Gorici je pretekli torek zvečer priredila javno zborovanje, na katerem so govorili o volilnih izidih, o zmagi KPI in vseh levičarskih sil. Zborovanja so se udeležili tudi predstavniki drugih političnih sil. Uvodno poročilo je imel tajnik mestne sekcije Cocčani, obširno analizo volilnih izidov pa je imel odv. Battello, ki je govoril tudi o obstoječem političnem položaju ter nakazal smernice akcij za učinkovite in demokratične krajevne uprave.

Tako omenjena govornika kot razni drugi, ki so posegli v razpravo, so poudarili, da tudi v Gorici nima več veljave antikomunizem, kar so zelo prepričljivo potrdili tudi volilni izidi. Ti izidi potrjuje, da ni mogoče vztrajati pri stari in okostneli, zaprti politiki. Vprašanja goriškega

mesta in pokrajine je treba reševati na nov način, reševati jih je treba v tesni povezavi med deželo, pokrajino in občinami. Zato komunisti zahtevajo nov način upravljanja, ki naj temelji na programih in na konkretnih predlogih.

Komunisti zahtevajo čimprejšnji sklic novoizvoljenih svetov ter izvolitev nove uprave na goriški občini in pokrajini. Razprava o novih odborih mora biti odprta in resnično demokratična ter brez vnaprej izdelanih shem. Tudi v Gorici naj bi ravnali kot ravnajo v tistih občinah, kjer je levica v večini, kot n.pr. v Gradišču ob Soči in v Krmini. Komunisti so pripravljene, da v goriškem občinskem in pokrajinskem svetu vodijo konstruktivno opozicijo.

CK KPI o politični akciji komunistov

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nujno je treba pristopiti k akciji za izhod iz hude krize, v kateri se nahaja država. Treba je premostiti politično in moralno krizo ter konkretno pristopiti k zdravljenju obstoječega stanja. Treba je vnesti spremembe na vseh področjih javnega življenja, uveljaviti demokracijo na vseh ravneh družbe in državne uprave.

Toda so potrebni skupni napor vseh demokratičnih sil, kajti samo ena sama politična stranka ne more uresničiti te naloge.

Krščanska demokracija je izšla iz volilne bitke premagana prav zaradi svoje politike zaprtja, kar je še bolj zaostrišlo tudi njeno notranjo krizo. In Italija je drago plačala politiko, ki so jo vodili krščanski demokrati. Ti niso hoteli in niti danes nočejo upoštevati dejstva, da se italijanska stvarnost spreminja, da država potrebuje stvarne ukrepe tako na gospodarskem kot na upravnem in političnem področju.

V nekaterih krogih se govori o morebitnih novih državnozborskih volitvah, toda te volitve so nepotrebne. Z njimi ne bi rešili nobenega vprašanja. Zato KPI nasprotuje novim volitvam, prepričana pa je, da se prereča vprašanja lahko začenejo reševati samo v konstruktivnem odnosu med demokratičnimi silami.

Komunisti zahtevajo najprej zagotovilo, da bodo deželne in krajevne uprave začele čimprej delovati, kar lahko da velik prispevek k prenovitvi države. Po volitvah 15. junija ni mogoče "reševati" vprašanja deželnih in krajevnih uprav na osnovi že vnaprej določenih političnih formul. Pristopiti je treba k reševanju konkretnih vprašanj prebivalstva, deželnih in krajevnih uprav. In na osnovi tega se morajo srečati vse demokratične družbene sile.

V novi stvarnosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

Isto velja tudi za vprašanja, ki se tičejo Slovencev. Komunisti so se vselej dosledno zavzemali za rešitev teh vprašanj in tudi danes se za njih rešitev aktivno zavzemajo, saj je a KPI vprašanje pravic Slovencev načelno vprašanje in hkrati temeljno vprašanje demokracije.

Na zasedanju je bilo tudi govora o odnosih s sosednimi področji. Poudarjeno je bilo, da se čedalje bolj uveljavlja ozračje prijateljstva in sodelovanja med prebivalci obmejnih področij.

Čedalje večja udeležba v razpravah in bojih, čedalje večji posluh za vprašanja, ki imajo vsedržavni značaj, so omogočile nove korake naprej na področju družbenega in omikanega razvoja.

KPI je novo stvarnost pravilno tolmačila že na svojem kongresu. Zavzela se je za pozitiven izhod iz dosedanjega položaja in volivci so to priznali tudi s tem, da so partijo tako krepko podprli na volitvah 15. in 16. junija.

Spričo nove stvarnosti pa je nesmiselno to, kar počenja krščanska demokracija, ki si zamišlja obnovo levega centra, ki je dejansko propadel; nesmiselno je misliti na zaporo pred komunisti.

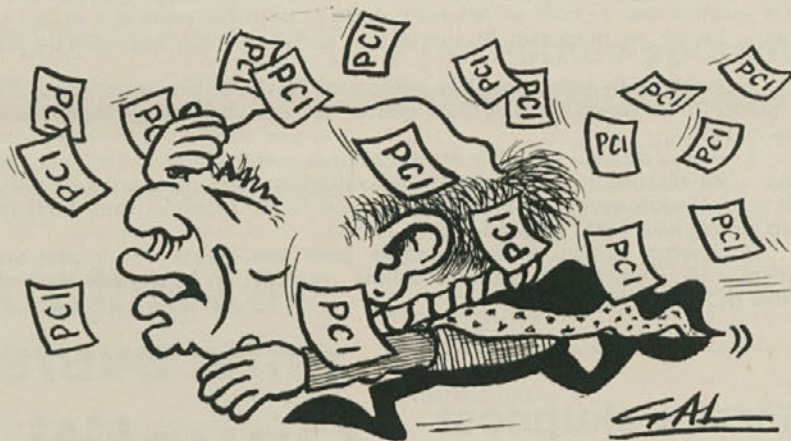
Tržaška krščanska demokracija se mora sprijazniti z dejstvi, sprijazniti se mora s položajem, ki je nastal po upravnih volitvah. Upoštevati mora da je neuspeh

levega centra toliko hujši tudi zaradi napredovanja socialistov.

Nesmiselno in tudi zgrešeno bi bilo, če bi zavlačevali sklicanje novoizvoljenih svetov, obnovo občinskih in pokrajinskih uprave, zlasti pa bi bila škodljiva komisarska uprava (npr. v devinsko-nabrežinski občini).

Komunistična skupina v pokrajinskem svetu se bo ravnala na osnovi programa, ki je bil izdelan pred volitvami in s katerim se je KPI predstavila na volitvah. Tako se bodo ravnale tudi komunistične skupine v občinskih svetih in Miljah, Dolini, Nabrežini, Zgoniku in Repentabru.

Na zasedanju partijskih organov je tekla beseda tudi o bodočih akcijah partije. Na jesen naj bi bil sklican posvet o javnih ustanovah in o kulturni politiki v Trstu; podrobneje bo treba obdelati temo, ki je našla široke konvergence med različnimi družbenimi sloji ter predloge, ki zanimajo srednje sloje; izdelati konkretne predloge za zaposlovanje mladine; določiti vlogo Trsta v okviru dežele. Ob vsem tem pa se morajo partijske organizacije še naprej in neprestano zavzemati za vpis novih članov v KPI, saj pogoji za to so dani, kar potrjujejo tudi izidi volitev. Posebno skrb bo treba posvetiti delavskemu razredu na splošno, mladini in ženskam pa še posebej.

Stranke	Pokrajinske volitve 1970		Dežel. volitve 1970		Državnozborske volitve 1972		Dežel. in pokr. volitve 1975	
	glasovi	%	glasovi	%	glasovi	%	glasovi	%
KPI	8.386.032	27.08	8.461.206	27.12	9.031.639	27.51	11.264.417	32.4
Psiup	998.526	3.22	931.677	2.99	642.058	1.96	—	—
Pdup	—	—	—	—	220.860	0.67	417.725	1.2
Pc m.-l.	20.066	0.06	28.122	0.09	98.119	0.30	—	—
Psi	3.373.691	10.89	3.297.021	10.57	3.172.611	9.66	4.188.338	12.1
Psdi	2.304.245	7.44	2.143.904	6.87	1.692.479	5.16	1.961.041	5.6
Pri	991.682	3.20	939.136	3.01	944.672	2.88	1.144.341	3.3
Dc	11.262.728	36.37	11.717.377	37.55	12.716.876	38.73	12.351.470	35.5
Pli	1.463.772	4.73	1.429.888	4.58	1.281.978	3.90	877.332	2.5
Msi	2.092.705	6.76	2.160.977	6.93	2.873.637	8.75	2.383.807	6.9
Ind.	43.836	0.14	65.809	0.21	—	—	—	—
Drugi	32.277	0.10	28.721	0.09	155.604	0.47	148.656	0.5
Skupno	30.969.560	100.00	31.203.838	100.00	32.830.533	100.00	34.737.127	100.0

V zgornji razpredelnici so všteti glasovi iz 15 dežel z navadnim statutom in glasovi iz dežel Furlanija-Julijska krajina, Sicilija in Sardinija, t.j. dežel s posebnim statutom, kjer so bile 15. junija samo upravne volitve. Niso pa všteti glasovi iz dežel Aosta in iz Tridentinsko-visokega Poadižja, kjer letos ni bilo volitev.

Volilni izidi : politični potres

Deželne, pokrajinske in občinske volitve z dne 15. in 16. junija 1975 so temeljito spremenile odnose med političnimi silami. Izidi so povzročili pravcati politični potres. Komunisti so povsod napredovali. Napredovala je tudi vsa levica. V primerjavi s prejšnjimi deželnimi volitvami je KPI napredovala za 5,6%, v primerjavi s prejšnjimi parlamentarnimi volitvami pa za 5,2%. Napredovanje je še večje pri pokrajinskih volitvah (+ 6%). Levičarske sile so pridobile nad 3 milijone novih glasov. Posebno močan premik se je uresničil v Srednji Italiji. KPI, PSI in stranka proletarske enotnosti so dosegle skupaj nad 47% glasov. Krščanska demokracija je v odstotkih močno nazadovala. Obvisela je na pozicijah, ki jih je imela leta 1946. Toda ob upoštevanju dejstva, da so tokrat nazadovala tudi druge sredinske in desničarske sile, ugotovimo, da je sedanji položaj DC slabši kot je bil leta 1946. Liberalci so izgubili polovico dosežanih glasov. Njihova sila se nagiba k zatonu. Tudi socialdemokracija je v primerjavi s prejšnjimi deželnimi volitvami tokrat nazadovala. Republikanci so sicer nekoliko napredovali, a malo in še to na škodo ostale sredine. Tudi črni so nazadovali.

To je očiten poraz tako imenovanega centrizma, je obsodba protikomunizma.

Centrizem, ki naj bi bil po mnenju Fanfaija možna alternativa levemu centru, je propadel. Tudi levi center kot celota je nazadoval.

Vse to je močno streslo demokristjanski režim. Najaktivnejši del države, začeni pri mladih generacijah, ki so tokrat prvič glasovale, je sprožil mogočen prenovitveni zagon. Konsolidiral in povečal se je napreden blok. To je "replika" referenduma z jasno politično in družbeno značilnostjo. Tisti, ki so bili poraženi na referendumu se niso opomogli.

Napredovanje leve in v prvi vrsti komunistov je močno zlasti v velikih mestih, v tako imenovanih "rdečih deželah", toda do zelo značilnih in pomembnih premikov je prišlo tudi na zaostalih področjih Juga. "Rdečim dežlam" se je tokrat pridružila tudi Liguria, v Toskani so komunisti sami dosegli 50% sedežev, v deželah Emilia-Romagna in Umbria pa absolutno večino. Pred sedanjimi volitvami je levica imela skupno 283 sedežev v deželnih svetih (4 manj kot krščanska demokracija), sedaj jih imajo 337. Demokristjani so od prejšnjih 287 obržali 277 sedežev.

"Rdeče" so postale (v glavnem prvič) tudi številne pokrajine. Tudi pokrajina Cagliari je sedaj "rdeča".

Tudi v občinah so številni in močno občuteni premiki. Po teh volitvah bo mnogo več naprednih občinskih uprav kot pa jih je bilo doslej. Tako na razvitih področjih kakor tudi na nerazvitih. Značilen je n. pr. premik v pokrajini Belluno, kjer je bila doslej samo ena levičarska občinska uprava, sedaj pa jih bo lahko 19. V pokrajini Pavia, ki je dejansko že

"rdeča", je levica zmagala v 31 občinah. Značilno je, da je zmagala v občinah z nad 5.000 prebivalci. Prav tako je značilen primer pokrajine Nuoro (Sardinija), kjer so krščansko demokracijo "izgnali" iz 22 občinskih uprav.

KPI je prejela 11.264.417 glasov v 15 deželah z navadnim statutom in na pokrajinskih volitvah na Siciliji, Sardiniji in v Furlaniji Julijski krajini (kjer tokrat, kot je znano, ni bilo deželnih volitev). Na deželnih volitvah je KPI prejela 33,4% glasov, t.j. 5,5% več kot leta 1970. Osvojila je 277 sedežev v deželnih svetih, t.j. 47 več kot leta 1970.

Na pokrajinskih volitvah (te volitve so bile v 79 pokrajinah) je KPI prejela 32,7% glasov, t.j. % več kot leta 1970. Tokrat je bilo izvoljenih 860 komunističnih pokrajinskih svetovalcev, t.j. 163 več kot leta 1970.

Komunističnih občinskih svetovalcev v glavnih mestih pokrajin je sedaj 1.139, prej jih je bilo 839.

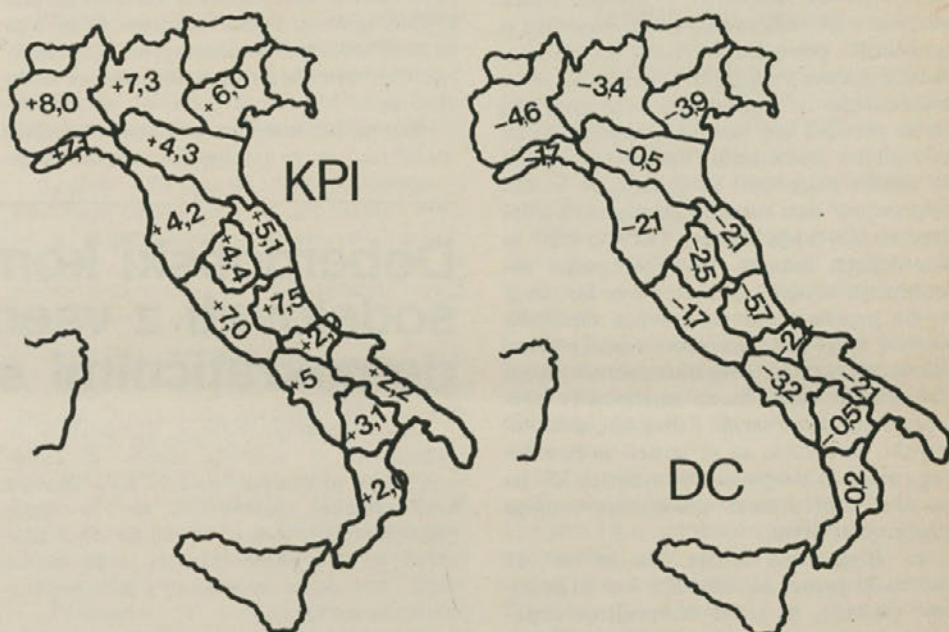
Če bi na osnovi glasov na letošnjih deželnih, pokrajinskih in občinskih volitev porazdelili sedeže v poslanski zbornici, bi KPI prejela 31 sedežev več, t.j. od sedanjih 175 bi prešla na 206 sedežev; socialisti bi napredovali za 13 sedežev (sedaj 61), socialdemokrati bi napredovali za 1 sedež (sedaj jih imajo 30) republikanci bi prav tako napredovali za 1 sedež (sedaj jih imajo 15); vse druge stranke pa bi nazadovala: krščanska demokracija od 265 na 243 sedežev, liberalci bi izgubili točno polovico mest (sedaj jih imajo 20), misovci pa bi izgubili 14 sedežev (sedaj jih imajo 55).

KPI je na prvem mestu

<i>v deželah:</i>	Ascoli Piceno
Piemonte	Pesaro-Urbino
Liguria	Perugia
Emilia-Romagna	Terni
Toscana	Pescara
Umbria	Napoli
Marche	Cagliari
Lazio	

<i>v pokrajinah:</i>	<i>v glavnih mestih pokrajin:</i>
Alessandria	Aosta
Novara	Alessandria
Torino	Torino
Vercelli	Vercelli
Genova	Spezia
Spezia	Savona
Savona	Mantova
Mantova	Milano
Milano	Venezia
Venezia	Bologna
Bologna	Ferrara
Ferrara	Forli
Forli	Modena
Modena	Parma
Parma	Piacenza
Piacenza	Reggio Emilia
Reggio Emilia	Arezzo
Arezzo	Firenze
Firenze	Grosseto
Grosseto	Livorno
Livorno	Pisa
Massa Carrara	Pistoia
Pisa	Pesaro
Pistoia	Perugia
Siena	Terni
Ancona	Napoli

Deželne volitve v Italiji

Komunistična partija je napredovala v vseh deželah. Kratek pregled: Piemonte + 8, Lombardia + 7,3, Veneto + 6, Liguria + 7,1, Emilia Romagna + 4,3, Toscana + 4,2, Umbria + 4,4, Marche + 5,1, Abruzzo + 7,5, Lazio + 7, Campania + 5, Molise + 2,9, Puglia + 2,2, Basilicata + 3,1, Calabria + 2.

Krščanska demokracija je povsod nazadovala. Kratek pregled: Piemonte - 4,6, Lombardia - 3,4, Veneto - 3,9, Liguria - 1,7, Emilia Romagna - 0,5, Toscana - 2,1, Umbria - 2,5, Marche - 2,1, Abruzzo - 5,7, Lazio - 1,7, Campania - 3,2, Molise - 2,2, Puglia - 2,1, Basilicata - 0,5, Calabria - 0,2.

Po spremembi razmerja sil v devinsko-nabrežinski občini

Ustanoviti je treba napredno in učinkovito občinsko upravo

Velik volilni uspeh, ki ga je vsepovsod po Italiji dosegla KPI, je povzročil tudi pri nas na Tržaškem, pravi potres v vrstah krščanske demokracije in Slovenske skupnosti. Plaz glasov se je premaknil v levo in nagradil predvsem komuniste in deloma tudi socialiste.

Ta volilni uspeh je zajel še posebej devinsko-nabrežinsko občino, kjer so komunisti postali najmočnejša stranka. V tej občini, kjer se je število prebivalcev, v povojnem obdobju, skoro podvojilo (naselilo se je stotine in stotine družin Istranov) je KPI pridobila na zadnjih občinskih volitvah, napram prejšnjih (1970), 510 glasov, odnosno 5,3%. Iz bežne analize izhaja, da največji dotok volilcev za KPI prihaja predvsem od mladine ter deloma tudi od Istranov.

Ta velik politični preokret in sprememba razmerja sil v občini Devin-Nabrežina nalaga komunistom velike odgovornosti. Po porazu desetletnega levosredinskega občinskega upravljanja (zadnje leto je PSI izstopila iz uprave in prešla v opozicijo) se končno postavlja vprašanje ustanovitve levičarske uprave, kar predstavlja hotenje in željo velike večine tukajšnjega prebivalstva. V tej zvezi je krajevna sekcija KPI prevzela pobudo za čimprejšnji sestanek z drugimi političnimi predstavniki za sestavo občinskega odbora z najširšo politično naslombo, to je s sodelovanjem vseh demokratičnih strank v občini.

Med javnostjo se o tem mnogo govori in prihajajo na dan poluradna stališča raznih strank. Socialisti so zavrnila namigovanja tržaškega italijanskega dnevnika o možnosti ponovne postavitve levosredinske uprave v tej občini. Izrekli so se za sodelovanje s komunisti, odnosno, da bodo naredili vse mogoče za preprečitev eventuelne komisarje uprave. V vrstah Slovenske skupnosti se govori, da bi bili pripravljeni dati zunanjo podporo za izvolitev levičarskega odbora (KPI in PSI) in slovenskega župana. Med krščansko demokracijo krožijo glasovi, da se bo, če ji ne bo uspelo ponovno prevzeti občinske vaje v svoje roke, zavzela s vsemi svojimi silami za razpust devinsko-nabrežinskega občinskega sveta in za imenovanje prefektornega komisarja. Edini socialdemokratski svetovalec se je izrazil pripravljenega vstopiti v upravo s komunisti, kar pa ne sme storiti brez privoljenja svojega tržaškega vodstva.

Iz vsega tega izhaja, da se bo vsa zadeva še precej zavlačevala, kar bi prizadelo občane, ki želijo čimprejšnjo vzpostavitev nove ljudske in učinkovite občinske uprave.

Naša stranka se bo še naprej odločno zavzemala za urenitev ljudskih pričakovanj, to je za izvolitev levičarskega občinskega odbora in za preprečitev imenovanja komisarja, ki bi prav gotovo pred-

stavljal hudo zlo za občino. Komisarje uprave bi se veselili samo krajevni voditelji DC in razni špekulanti.

Tiste politične sile, ki bi na katerikoli način prispevale, posredno ali neposredno, za komisarje rešitev z upanjem, da bi se revanžirale s ponovnimi upravnimi volitvami, naj se zavedajo, da jih tak poizkus lahko privede do še hujšega volilnega poraza.

ALBIN ŠKERK

Resolucija komunistov devinsko-nabrežinske občine

Resolucija izglasovana na javnem shodu v Nabrežini, ki ga je sekcija KPI za občino Devin-Nabrežino priredila dne 21.6.1975.

"Komunisti devinsko-nabrežinske občine, zbrani na javnem shodu, da bi ocenili pomen izidov volitev 15. junija 1975, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so s svojim glasom pripomogli, da je KPI postala najmočnejša stranka v občini, istočasno se zahvaljujemo vsem tovarišem in prijateljem, ki so z velikim poštovanjem izvedli učinkovito volilno kampanjo.

Komunisti poudarjamo potrebo in željo, da bi bila v občini Devin-Nabrežina sestavljena demokratična in antifašistična uprava, ki bi s poštenostjo in v korist prebivalstva skušala rešiti številne pereče probleme in to s sodelovanjem, ki smo ga že med volilno kampanjo predlagali vsem zdravim demokratičnim političnim silam občine.

Komunisti vabimo predvsem tovariše socialiste in prijatelje Slovenske skup-

nosti, a tudi druge razpoložljive sile socialdemokratske stranke (PSDI) in krščanske demokracije (DC), da skupaj preverimo predloge naše stranke, da bi občina Devin-Nabrežina čimprej dobila takšno upravo, po kakršni je prebivalstvo jasno izrazilo željo s svojim glasom".

Praznik komunističnega tiska v Nabrežini bo v dneh 18., 19. in 20. julija. Vse tri večere bo pester kulturni, športni in zabavni spored.

Izvolitev nove občinske uprave v Sovodnjah

Prejšnji četrtek se je prvič sestal novoizvoljeni občinski svet v Sovodnjah ter izvolil župana in odbrornike. Za župana je bil ponovno potrjen Jože Češcut, za odbornika sta bila izvoljena Janko Cotič in prof. Venko Devetak, za namestnika odbornikov pa Salomon Tomšič in Emil Vižintin. Vsi pripadajo napredni listi Občinske enotnosti. Lista Slov. skupnost ima tri svetovalce.

Števerjan:

Zahvala volivcem Občinske enotnosti

Tudi lista Občinske enotnosti v Števerjanu se je na volitvah krepko uveljavila. V novem občinskem svetu jo bodo zastopali svetovalci Ivan Humar, Rudi Koršič in Fran Komic.

Novoizvoljeni svetovalci Občinske enotnosti, ostali kandidati te liste in tisti, ki so z njimi sodelovali v volilni kampanji se zahvaljujejo volivcem in še posebej mladini, zahvaljujejo se tudi dosedanjima svetovalcema Slavku in Brunu Štekarju za opravljeno delo v prejšnji mandatni dobi.

Doberdobski komunisti želijo sodelovati z vsemi demokratičnimi silami

Odbor sekcije KPI v Doberdobi je razpravljal o volilnih izidih. Z zadovoljstvom je poudaril, da je KPI dosegla tako visoke uspehe in da je sedaj najmočnejša stranka, ki deluje med Slovenci na Goriškem. Uspeh je še toliko večji, ker se je istočasno s KPI močno okrepila vsa levica.

Neuspeh liste Slov. skupnosti doberdobski komunisti pripisujejo predvsem njenemu sodelovanju s krščansko demokracijo, ki nima posluha za potrebe Slovencev.

Pri podrobnejši analizi volilnih izidov so doberdobski komunisti ugotovili da je

KPI v njihovi občini na pokrajinskih volitvah dosegla 54,8% glasov in da je v primerjavi s prejšnjimi pokrajinskimi volitvami napredovala za 6,6% Ugotovili so tudi, da je enak uspeh dosegla tudi napredna lista občinske enotnosti.

Na sestanku je bilo poudarjeno da čeprav imajo komunisti v občini absolutno večino, želijo v občinski upravi sodelovati z vsemi demokratičnimi silami, da se bodo še naprej zavzemali v korist občanov in da bodo upoštevali vsakega občinskega svetovalca, ne glede na kateri listi je bil izvoljen.

Sekcija KPI v Dolini pripravljena na najširše sodelovanje z drugimi demokratičnimi silami

V torek, 24. junija 1975 se je sestal odbor sekcije KPI dolinske občine in odobril pobude izvršnega odbora sekcije v prejšnjih dneh, da bi občini čimprej zagotovili novo in učinkovito upravo.

V sporočilu, ki je bilo poslano časopisom, je rečeno:

"Sekcija KPI se zaveda odgovornosti, ki ji ga nalaga absolutna večina občanov in se obvezuje, da bo storila vse, kar je v njeni moči, da izkazano zaupanje upraviči.

Občini je treba čimprej zagotoviti učinkovito upravo, zato sekcija KPI meni, da je treba še pred poletnimi počitnicami sklicati občinski svet in tam preveriti programske osnove širših sporazumov z namenom, da se novi občinski odbor takoj loti dela.

Poleg obnove pozitivne izkušnje zaveznitva s tovariši socialisti je sekcija KPI pripravljena na najširše sodelovanje z vsemi demokratičnimi silami v okviru najširše odprtosti, ki naj temelji na spoštovanju temeljnih načelnih stališč odobrenega programa.

Sekcija KPI poziva k sodelovanju, poleg političnih, vse demokratične družbene in kulturne dejavnike ter posamezne občane, kajti le s skupnimi močmi, jasno in kritično izmenjavo mnenj je mogoče celotni občinski skupnosti zagotoviti nemoten razvoj".

Sekcijski odbor KPI se je zahvalil vsem članom partije, simpatizerjem in volivcem, ki so na kakršen koli način prispevali k uspehu, še posebej pa se je zahvalil mladim volivcem, ki so se pridružili starejšim zvestim volivcem KPI.

Treba je premostiti čer antikomunizma. Kljub porazu in usihanju njegove stranke se Fanfani še vedno poslužuje antikomunizma, da bi ohranil premoč krščanske demokracije. Prepričani smo, da je volilni izid 15. junija zadal odločilen udarec antikomunizmu in da predstavlja močno opozorilo ne nam in političnim silam, ki so nam blizu, temveč za celotno krščansko demokracijo.

VPRAŠANJE: Še zlasti so zanimive krajevne perspektive. Kako bo v tržaški in goriški pokrajini?

ODGOVOR: V naši deželi je možnih nekaj več kot 60 občinskih levih uprav. V nekaterih bodo poleg socialističnih tovarišev prisotne napredne skupine PSDI, PRI in Furlanskega gibanja.

Želimo, da bi v nekaterih primerih tržaške in goriške pokrajine še posebej pa v Nabrežini - zadržanje socialističnih tovarišev in Slovenske skupnosti omogočilo sestavo odborov, ki bodo izraz pristnih potreb našega prebivalstva.

Moramo pa tudi reči, da bi bilo prav, da bi bili odbori povsod na osnovi točnih programov sad čim širšega sporazumevanja krajevnih demokratičnih in ljudskih sil.

VPRAŠANJE: V vseh treh pokrajinah naše dežele so Slovenci v večji meri kot v preteklosti podprli KPI. Kakšni so razlogi? Je to odraz samo splošne tendence, ali obstajajo tudi specifičnosti?

ODGOVOR: Slovenci so bili zaradi svojih velikih borbenih tradicij in zaradi naprednega duha, ki jih preveva, v prvih vrstah splošnega premika na levo, do katerega je prišlo v Italiji. Že dosedaj so glasovali za KPI, ki prejema večino glasov slovenske narodnostne skupnosti, in ta delež se je še povečal v vsej deželi.

Zato obstajajo splošni vzroki, ki so povezani z našo linijo zgodovinskega kompromisa in z našimi predlogi preosnove in sanacije države. Vse to potrjuje plebiscitarno glasovanje slovenske mladine za naše liste.

Obstajajo pa tudi specifični razlogi.

Obstaja nezadovoljstvo zaradi načina, kako je leva sredina obravnavala vprašanja slovenske narodnostne skupnosti in razlika med besedami ter dejanji ter podrejanje silam, ki se z nostalgijo spominjajo na preteklost.

Glas za KPI je torej tudi glas za politično silo, ki se je vztrajno in dosledno borila za pravice narodnostne manjšine.

To je načelno vprašanje in bistven element demokracije v Italiji. V preteklosti smo mu žrtvovali možnosti, da pridobimo glasove na drugih področjih volivcev.

To je bilo pravilno stališče! Danes naš napredek odgovarja porazu nacionalizma in šovinizma, splošnemu preokretu javnega mnenja in je potrditel, da je do kraja utrjen koncept sožitja, bratstva med Italijani in Slovenci in odprtja do sosednih narodov.

Vse bomo naredili, da se obnovljeno zaupanje v našo partijo in naša nova večja sila pretvori v nove in specifične zmage nacionalne manjšine. Trudili se bomo, da za to ustvarimo enotnost vseh demokratičnih in naprednih sil.

→

Tov. Cuffaro o povolilnih perspektivah

Naša volilna zmaga pomeni pridobitev za vse ljudstvo

Primorski dnevnik je dne. 24. junija objavil razgovor z deželim tajnikom KPI tovarišem Cuffarom o povolilnih perspektivah. Zaradi važnosti vprašanj, ki jih obravnava, objavljamo razgovor tudi v našem listu.

VPRAŠANJE: KPI je zabeležila izreden volilni uspeh. Kakšni so osnovni razlogi zmage?

ODGOVOR: KPI pobira sadove dolgotrajnih bojov proti fašizmu, za obrambo svobode in demokracije. KPI je bila vzgled upravne poštenosti in javnega dela. Predvsem pa KPI žanje rezultate svoje dosledne politične linije za razvoj vpliva delavskega razreda, zato da se poveča moč širokih ljudskih slojev in da se združijo vse demokratične in ljudske sile v boju za preosnove. Naš uspeh je uspeh državljanov, ki hočejo temeljite spremembe v državi, nov način upravljanja, dobro upravo, poštenost, enotnost na bazi, ljudsko sodelovanje pri odločanju in pri upravljanju oblasti.

To je zmaga mladih, ki vidijo v socializmu odgovor za njih težnje socialne pravičnosti in napredka. To je zmaga delavcev, ki so se v tovarni in izven nje naučili, da združeni lahko premagajo reakcionarni odpor; to je zmaga srednjih

slojev, ki si hočejo zagotoviti novo vlogo v družbi z odpovedjo parazitskim stališčem; to je zmaga žensk, ki žele postati živ dejavnik v državi; intelektualcev, ki razumejo nove vrednote, katerih nosilec je delavski razred; antifašistov, ki žele z razvojem demokracije braniti ustavni družbeni red.

Uspeh KPI je na našem obmejnem področju uspeh ljudi, ki žele živeti v miru in v prijateljstvu s sosednjimi narodi: Italijanov in Slovencev, ki se bore za polno enakopravnost, za svoboden razvoj slovenske manjšine.

VPRAŠANJE: Ni lahko zmagati, toda še težje je na pravi način izkoristiti zmago. Kakšni so predlogi KPI na vse-državni in na deželni ravni?

ODGOVOR: KPI se prav gotovo ne prepušča evforiji! Mi že delamo, da se nova, povečana moč naše partije pretvori v zmago vseh delavcev in celotnega italijanskega ljudstva.

Predvsem je treba rešiti vprašanja občin, pokrajin in dežel, v katerih so obnovili svete. Menimo, da se z našo pomočjo lahko povsod ustanovijo stabilne, učinkovite, neomadeževane uprave, ki bodo sposobne povezave z interesi prebivalstva in ki bodo likvidirale špekulacije in parazitizem.

VPRAŠANJE: Med volilno kampanjo je tajnik DC Fanfani polemiziral z našo deželo in ji zanimal pristojnost, da se ukvarja z mednarodnimi vprašanji. Kakšno je stališče deželnega vodstva KPI o važnem vprašanju odnosov v sosednjih narodih in še zlasti z Jugoslavijo?

ODGOVOR: Posl. Fanfanija očitno vznevoljuje, da se je v tej deželi razvil pozitiven proces izmenjave in mednarodnega sodelovanja. To je v očitnem nasprotju z njegovo politiko ločevanja in njegovimi križarskimi protikomunističnimi pohodi.

Možno je, da odraža njegov napad na mir v naši deželi, želje krajevnih šovinističnih sil, ki žele ohraniti žarišče napetosti in ki skušajo na vse načine poslabšati odnose med našo deželo in Jugoslavijo ter preprečiti rešitev vprašanj, kot je mejno vprašanje, ki je dejansko in v zavesti našega prebivalstva rešeno.

Nikoli pa nismo mislili, da lahko naša dežela zamenja parlament in vlado pri določanju zunanje politike Italije.

Še nadalje se bomo borili za razvoj odnosov sosednjih dežel in da bo naša dežela pobudnik za novo usmeritev, ki naj omogoči usreščenje njene vloge mostu, da bo postala kraj mirnega srečanja in plodne izmenjave različnih dežel.

"Komunist" o velikem volilnem uspehu KPI in drugih naprednih sil v Italiji

"Komunist", glasilo ZKJ, z dne 23.6. je o volilnih izidih v Italiji objavil naslednji zapis Rada Vukčevića, dopisnika Tanjuga iz Rima:

"Komunistična partija Italije je iz partije protestov postala partija resnične alternative, seveda v skupnosti z drugimi demokratičnimi silami.

Do prejšnjega tedna je imela nekaj več kot četrtino volilnega telesa (tako po vojni 19 odstotkov). Od prejšnjega torka ima več kot eno tretjino, 33,4 odstotka na volitvah za pokrajinske skupščine, ki pa so bolj politične kot administrativne volitve. Vodilna demokratična stranka je leta 1948 imela kar 48 odstotkov, do prejšnjega tedna pa 38 odstotkov.

Kaj je izzvalo tako resne socialne premike v italijanski družbi? Sedaj govorijo o prvih predpostavkah, ker morajo tako pomemben preobrat na volitvah mnogo globlje proučiti.

Prvič, sedaj so glasovali tudi mladi, ki so dopolnili 18 let, do teh volitev pa so mladi imeli pravico do glasovanja šele z 21 letom. Bilo jih je tri milijone. Prepričani so, da so mladi večinoma glasovali za komuniste.

Drugič, komunisti so dobili volitve množično, ne le v industrijskih glavnih mestih in delavskih središčih, kot so Milano, Torino, Genova, Bologna, Firenze, Perugia. Komunisti so v presenečenje vseh postali tudi prva stranka v glavnem mestu Rimu, na jugu v Neaplju, v glavnem mestu Sardinije Cagliariu.

Volitve so prišle v trenutku težke ekonomske krize, ki je sicer splošna, naletela pa so na "neodporno" družbeno-ekonomsko strukturo (zaostalo kmetijstvo in slaba energetska osnova, razmeroma nizka tehnologija, pretirano velika usmeritev na industrijo potrošniških dobrin, zapostavljanje celotnega sektorja družbene življenjske ravni, od stanovanj in šol do mestnega prometa in zdravstvenega varstva).

Razen tega še vedno obstaja "napoleonska" državna mašinerija, ogromna, centralistična, draga in neučinkovita, ki lokalno oblast obravnava bolj kot svojo podaljšano roko kot pa avtonomne organe. Takšen državni aparat je postal po tukajšnjih ocenah rakava rana celotne družbe in ovira njenega razvoja.

Takšna družbenoekonomska struktura je puščala malo prostora in upov, da se Italija dolgoročneje reši večkratne krize. Potrebne so globlje spremembe. Te spremembe zahtevajo politične sile, ki jih bodo nosile na svojih ramenih, teh sil pa v vladi skorajda ni. Demokratska stranka je namreč znotraj razdeljena na sedem do osem tokov. S filozofijo interklasizma želi "pokriti" vse družbene sloje, od velikega kapitala, od drobnega lastnika, uradnika do delavca. Obrača se tudi na tiste, ki jih reforma in spremembe prizadevajo. To je privedlo k razdeljenosti in spopadom znotraj vladne koalicije.

Komunisti so posvetili veliko pozornost oblikovanju politične fronte, ki bi bila sposobna izvesti spremembe. Na pomladanskem kongresu so predložili "zgodovinski kompromis", ki ga je treba razumeti kot srečanje socialistov, komunistov in demokristanov. Berlinguer je tik pred volitvami ponovno izjavil, da je "kompromis" pravzaprav "sprememba načina in metod upravljanja", novi stil pogovorov z ljudstvom o premaganju krize.

Sedaj imajo samo komunisti in socialisti 46 odstotkov volilnega telesa. Nekaj je dobila tudi skrajna "neodvisna levica", ki se je naenkrat umirila in izraža pripravljenost za sodelovanje s KPI. V tej situaciji KPI ni prepričana, da ne bo ponovno oživela ideja o formiranju leve fronte. Zlasti če se bodo demokristani po volil-

nem porazu obnašali kakor da se želijo "maščevati".

Italija je na vsak način pred enim svojih največjih izpitov, krepitev sil leveice v tej državi pa ima tudi širok mednarodni odmev".

SPOROČILO UREDNIŠTVA - Današnja številka je bila urejena v petek, 4. julija, iz tehničnih razlogov pa je šla v tisk šele 8. julija.

Cenjene bralce prosimo za razumevanje.

Pomembna slovesnost na Proseku

Prosvetno društvo Prosek-Kontovel je v soboto, 28. junija priredilo slovesno proslavo 30-letnice osvoboditve izpod nacišizma. Proslava je bila združena s srečanjem pevskih zborov iz treh dežel. Poleg domačega zbora Vasilij Mirk so nastopili tudi zbori Zarja iz Železne Kaple (Koroška), zbor DPD Svoboda iz Stražišč pri Kranju in zbor DPD Svoboda Bratov Milavcev iz Brežic (Slovenija). Na prireditvi so sodelovali: proseška pihalna godba, amaterski oder Prosek-Kontovel in gledališki igralec Stane Raztresen. Slavnostni govor je imel član predsedstva SPZ Mirko Kapelj.

Slovesnost je bila v Balančevi ogradi, ki je bila ob tej priložnosti urejena za poletne prireditve. Požrtvovali domačini so prostovoljno delali več dni. Zgradili so oder za predstave in ploščad za prosto zabavo.

Na predvečer te slovesnosti so v vaškem prosvetnem domu odprli zanimivo razstavo dokumentov in slik. To razstavo z naslovom "Uprli so se fašizmu" je uredil Marijan Pertot. Na otvoritveni slovesnosti je govoril predsednik SKGZ Boris Race.

Četudi je vreme nagajalo je slovesnost zelo lepo uspela. Prirediteljem gre iskreno priznanje.

Pevski zbor Vasilij Mirk

Franc Šetinc: O 14. kongresu KPI in o zgodovinskem kompromisu

Tov. Franc Šetinc, sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZK Slovenije, je v reviji za družbena vprašanja Teorija in praksa (št. 4 - 5) objavil zapis o "zgodovinskem kompromisu". Iz tega zapisa povzemamo naslednje:

Neki zahodnoevropski časnik je začel svoje poročilo nekako tokole: V svetem letu se je začel v Rimu 14. kongres Komunistične partije Italije. V resnici pa sta Italija in Rim vulkan nezadovoljstva, ki grozi, da bo zdaj izbruhnil. Ves svet, italijansko družbo pa še posebej, pretresa ekonomska, politična in moralna kriza. Stopnja inflacije se je povzpela na 26,5 odstotka in proizvodnja pada. Številka nezaposlenih je že zdavnaj prekoračila milijon. Nekajletni gospodarski boom je skrival v sebi nevarnosti, o kakršnih gospodarstveniki in politiki niti slutili niso. Poglavitna pogonska moč orjaške industrije je bila nafta. Vzpon avtomobilske industrije in vsega, kar sodi zraven, je šel v dobri meri v škodo tradicionalnih industrijskih vej. Vse je slonelo na stebrih, ki so začeli pokati, brž ko je prišlo do surovinske, posebej naftne in sploh gospodarske in politične krize v svetu. Takrat se je šele pokazalo, kako usodno je, če obremenjuje narodni dohodek rejena državna birokracija, kakršni v zahodni Evropi ni para.

Posebnost Italije je ozračje kriminala in terorizma, tudi političnega. Ljudje žive v strahu pred napadi, ugrabitvami, eksplozijami in podobnim. Ne gre samo za fašiste, temveč tudi za skrajno leve teroriste. Med njimi je težko potegniti mejo ločnico, zakaj pri enih in drugih imajo provokatorji in agenti črne reakcije pomembno vlogo. Strategija napetosti je namreč reakcija vključila v svoje račune. Pravijo, da je bilo obdobje, ko so bile fašistične sile zaradi vsesplošne obsodbe že precej osamljene. Ob pojavu tako imenovanih rdečih brigad se je fašistom ponudila možnost za protinapad. Desničarjem pride to prav, saj tako usmerjajo pozornost stran od perečih socialnih vprašanj. Radi bi, da bi bil italijanski človek obremenjen s skrbjo za vprašanje varnosti, z željo po tem, da pride nekdo, ki bo naredil red. Seveda se pri tem pojavlja strah, da bi tako ozračje zlorabili proti demokraciji, posebej, proti levim silam.

Komunisti so bili ves čas pred 14. kongresom v ofenzivi. V javnost so prišli s svojo politično strategijo - zgodovinskim kompromisom. Po dogodkih v Čilu so prišli namreč do spoznanja, da ni pogojev za to, da bi prišlo na oblast leve sile, ne da bi to povzročilo dramatične zaplete v tem delu Evrope. Zato vidijo edino možno rešitev v zbiranju vseh demokratičnih sil, torej ne le komunistov in socialistov, temveč tudi katolikov, ob vprašanju, kako rešiti nacijo pred najhujšim. Zdaj ni čas - pravijo komunisti - za ostre strankarske konfrontacije, ker so vse sile potrebne Italiji za njeno ozdravljenje. Način, kako bodo to storile, bo pomembno vplival tudi na razvoj dogodkov zunaj Italije.

Italijanske stranke, zlasti demokršćanska, so formalno odbile sodelovanje v okviru zgodovinskega kompromisa. Pri tem so uporabile zunanje politične argumente, ker so notranji na šibkih nogah. Po njihovem bi zgodovinski kompromis v končnih posledicah odprl vrata prodiranju sovjetizacije proti zahodu.

Generalni sekretar KPI Enrico Berlinguer je, nasprotno, označil blokovo delitev sveta kot realnost, ki jo je treba preseči, pri čemer je navedel za zgled položaj Jugoslavije kot blokovo neuvrščene države. Italija, po zamislih komunistov, ne bi bila ne protiameriška ne protisovjetska.

Štirinajsti kongres KPI je bil v nasprotju s pričakovanjem organizatorjev nekoličkanj v senci portugalskih dogodkov. Ko so demokristjanom na Portugalskem zaradi njihove vloge pri nameravanem puču prepovedali sodelovati pri volitvah, je italijanski demokristjanski voditelj Fanfani dal znamenje za napad na komuniste. Delegaciji svoje stranke, ki je bil kot gost navzoča na kongresu KPI, je ukazal, da demonstrativno zapusti kongres. Tako je objektivno izvedel diverzijo na zgodovinski kompromis, češ poglejte, kakšno prihodnost si lahko obetamo ob sodelovanju s komunisti.

Komunisti so si od tega nepričakovane nega udarca kmalu opomogli in hitro prešli na napad. Berlinguer je posvetil precejšen del svoje sklepne besede pojasnjevanju zgodovinskih in drugih okoliščin, ki naredujejo Italiji in Portugalski različni poti družbene preobrazbe. Tako mu je uspelo v precejšnji meri zmanjšati korist, ki jo je demokristjanska desnica želela imeti od svoje diverzije.

Razprava na kongresu je potekala v znamenju polemike o vprašanju, ali je treba kreniti hitreje ali počasneje v uresničevanje zgodovinskega kompromisa, čeprav to, seveda, ni odvisno samo od komunistov. Toda vsi so si bili edini v tem, da je to le etapa v boju za socializem v Italiji. Komunisti se ne potegujejo za takojšnje sodelovanje v vladi, toda hočejo biti že zdaj v orbiti odločanja o usodi današnje Italije. Z zgodovinskim kompromisom ponujajo svojo odgovornost za prihodnost družbe. Ponudili so alternativo, ki je vrhovi strank sicer niso sprejeli, zato pa obvladuje celotno politično javnost. Le malo jih je, ki ne bi priznali, da je s komunisti kot eno izmed najpomembnejših družbenih sil treba računati. Zgodovinski kompromis je prišel na dnevni red vseh razprav. Komunisti so nedvomno povečali svoj vpliv in na junijskih lokalnih volitvah si obetajo povečanje volivcev na 30, morda 32 odstotkov. (Povečali so jih na 34,2 odstotka. Pripis našega uredn.) Če bi se to zgodilo (in to se je zgodilo. Pripis uredn.) potem bi moralo priti do pomembnih premikov tudi v krščanski demokraciji, premikov, ki bi približali zgodovinski kompromis možnosti njegove neposredne uresničitve. Če bi me kdo zaprosil, da razčlenim in konkretiziram cilje zgodovinskega

kompromisa, bi bil v zadregi. Berlinguerjeva uvodna beseda je namreč opredelila le njegovo splošno vsebino. Tudi o tem, kako reševati pereča družbenoekonomska vprašanja, so govorili bolj splošno. Zdaj so pomembni le splošni obrisi reševanja krize, konkretnosti bodo na vrsti, ko bo zgodovinski kompromis neposredno aktualen. Dobra stran tega je tudi ta, da se s spoštnostjo izogibajo nepotrebnim zaostritvam, tako v komunistični partiji sami kakor tudi pri strankah, ki naj bi sestavljale zgodovinski kompromis. Na kongresu je Berlinguerju uspelo napraviti sintezo vseh stališč, od tistih, ki menila, da uresničitev zgodovinskega kompromisa ne trpi odloga, do onih, ki so proti prehitvevanju stvari. Berlinguer je označil polemiko kot "dialektiko notranje-partijske demokracije".

Ko trdim, da zgodovinski kompromis ni neposredno aktualen, mislim predvsem na odklonilno stališče vrhov italijanskih političnih strank. Toda spodaj, v družbeni bazi, je drugače, tam se marsikje komunisti že uspešno povezujejo z drugimi naprednimi silami ne le v lokalnih organih oblasti, temveč tudi v številnih drugih skupnih akcijah. Tako ideja o zgodovinskem kompromisu korenini neposredno v množicah in si zdaj prizadeva, da bi se prebila do samih vrhov političnega življenja. Tako se krepi tudi njena odporna moč, njena imunost proti nevarnostim, kakršne so ugonobile demokracijo v Čilu.

FOLKLORNI ANSAMBEL KOČO RACIN IZ SKOPJA NA OPČINAH IN NA VRHU PRI SOVODNJAH

Znani ansambel narodnih pesmi in plesov Kočo Racin iz Skopja bo dne 10. julija ob 21. uri nastopil na dvorišču Prosvetnega doma na Opčinah, dne 11. julija ob 21. uri pa na Vrhu pri Sovodnjah.

Ljubitelje narodnih pesmi in plesov vabimo, da se udeležijo teh izrednih prireditev.

PRISPEVKI

Ob priliki velike volilne zmage proletarske zavesti in v želji, da bi naše "DELO" v kratkem pridobilo obliko tedenskega poljudnega glasila, darujejo bolniki nabrežinskega zdravilišča:

Franc Pertot - Nabrežina 2.000 lir,
Štefan Leban - Slivno 2.000 lir in
Karlo Pipan - Mavhinje 2.000 lir.

Ob priliki velike zmage na volitvah prispeva Pepca Komar iz Loga 5.000 lir za tisk KPI.

Ob vpisu naročnine za leto 1975 je Julka Peric iz Štivana prispevala v sklad Dela 2.500 lir.

Vsem iskrena hvala.

Ob tej priliki ponovno vabimo naročnike, ki še niso poravnali naročnine, naj to store čimprej.

S tiskovne konference SSG

Zaradi stalne finančne negotovosti je bila sezona izjemno težavna

Stalno slovensko gledališče v Trstu je, kot običajno, tudi letos ob zaključku sezone priredilo tiskovno konferenco, na kateri sta predsednik prof. Josip Tavčar in ravnatelj dr. Filibert Benedetič podala pregled delovanja, uspehov in tudi težav gledališča.

Kot je znano se je SSG že na samem začetku minule sezone znašlo v hudih težavah zaradi pomanjkanja sredstev. Obstajala je nevarnost, da bo prenehalo delovati, ker država ni nakazala podpore.

Iz poročila o delovanju SSG v sezoni 1974-75 povzemamo naslednje:

"Letošnjo gledališko sezono smo zaključili s tremi pomembnimi deli: z realizacijo predstave o Rižarni, s čemer smo proslavili trideseto obletnico osvoboditve, z gledališko prisotnostjo na prireditvi emigrantov iz Slovenske Benečije v Švici, kar daje poslanstvu SSG še posebno pomembnost, in s prvim nastopom 63 učenk baletne šole, ki je letos zaživela v Kulturnem domu v Trstu.

Kot že več let zaporedoma je tudi na letošnji tiskovni konferenci tekla beseda o pravni ureditvi gledališke ustanove in seveda o perečih finančnih vprašanjih. V poročilu je med drugim rečeno:

"Zaradi stalne finančne negotovosti in neurejenega juridičnega statusa gledališča, je bila letošnja sezona izjemno težavna. V prvi vrsti se je to odražalo v programiranju predstav, saj smo bili v prvem delu sezone prisiljeni improvizirati, ko nam ni bilo jasno, ali bomo sploh pričeli s predstavami. Preteklo je več mesecev, ko smo osebju izplačevali le skromne akontacije na plačo, sezono pa smo zaključili tako, da je ansambel ob izteku pogodbe šel domov brez plače za mesec maj. 70 milijonov izrednega bančnega predjuma z jamstvom tržaške pokrajine, ki bi jih morali, v smislu obljub, realizirati že pred meseci, bomo lahko vnovčili šele sedaj. S tem posojilom bomo krili redne proračunske postavke tekočega leta. Dolg je tako narasel na preko 300 milijonov. V takih pogojih deluje ta naša ustanova".

Zatem poročilo ugotavlja naslednje:

"Ko smo ob začetku sezone 1974-75 javnosti predstavili repertoar, smo zapisali, da smo to storili v enem najtežjih trenutkov v zgodovini naše gledališke ustanove. Finančna kriza, smo tedaj zapisali, za rešitev katere smo napeli vse sile, je samo posredno vplivala na sestavo našega sporeda. Delali smo, kot bi bilo vse v redu in bi bila naša edina in največja skrb le ustrežanje željam čim večjega števila ljubiteljev gledališke umetnosti. Ni dvoma, smo zapisali, da je to znamenje velikega, nemara naivnega optimizma in slepe vere v nenadomestljivo kulturno poslanstvo našega gledališča. Sezono

zaključujemo z istimi ugotovitvami kot v začetku.

Poročilo zatem navaja izvedena dela, število predstav in število obiskovalcev. Povzemamo naslednje:

Ivan Cankar: Za narodov blagor: 13 predstav v tržaškem Kulturnem domu, 3.884 obiskovalcev; 1 predstava v gledališču Verdi v Gorici, 404 obiskovalci; 3 predstave v Jugoslaviji, 1.080 obiskovalcev.

2. F. Molnar: Liliom, 10 predstav v Tržaškem Kulturnem domu, 2.842 obiskovalcev; 1 predstava v gledališču Verdi v Gorici, 366 obiskovalcev; 14 predstav v Jugoslaviji, 4.124 obiskovalcev.

3. L. Squarzina: Tri četrtine lune, 11 predstav v tržaškem Kulturnem domu, 3.531 obiskovalcev, 1 predstava v gledališču Verdi v Gorici, 617 gledalcev, 1 predstava v Jugoslaviji, 150 obiskovalcev.

4. Hennequin-Duval: Anatolov dvojnik, 6 predstav v tržaškem Kulturnem domu, 1.886 obiskovalcev; 1 predstava v Gorici, 570 obiskovalcev.

Golieva mladinska igra Jurček je bila na sporedu v tržaškem Kulturnem domu 11 krat, 4.035 obiskovalcev, v Gorici enkrat, 889 obiskovalcev in enkrat v Čedadu, 122 obiskovalcev.

Poudariti moramo, da ji bil ta program uresničen predvsem po zaslugi članov SSG, ki so vztrajali na svojih mestih, četudi niso redno prejeli plače. Vztrajali so in s tem ponovno izpričali svojo zvestobo gledališču in poslanstvu, ki ga vrši.

Pomembno vlogo so imela tudi gostovanja drugih gledališč. V tržaškem Kulturnem domu so v letošnji sezoni gostovala naslednja gledališča:

Drama SNG iz Ljubljane, ki je predstavila dramo Vanjušini otroci (4 predstave v Tržaškem kulturnem domu, 1 predstavo v Gorici); Kazalište "Komedijska" iz Zagreba, ki se je predstavilo s komedijo Jalta, Jalta (3 predstave v Trstu, 1 v Gorici); Makedonsko narodno gledališče iz Skopja, ki se je predstavilo z izvirnim makedonskim delom Zid, voda in z ruskim delom Sončni zahod (po ena predstava vsakega dela v Trstu); Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice, ki je gostovalo s Cankarjevo dramo Hlapec Jernej in njegova pravica (ena predstava v Trstu, 3 predstave na Gorickem); Eksperimentalno gledališče "Glej" iz Ljubljane pa se je predstavilo z delom Pogovor v maternici koroške Slovenke (ena predstava v Trstu).

Omeniti je treba dalje gostovanje Mladinskega gledališča iz Ljubljane, ki je izvedlo otroško igro Pika nogavička, štirikrat v Trstu in enkrat v Gorici.

Program jubilejne gledališke sezone

V abonmaju bodo naslednja dela:

A. Leskovec: Dva bregova, režiser Jože Babič. Ker pa je izvršni odbor gledališča priporočil posebno skrb za izvirna slovenska dramska dela, je možno, da bodo dali prednost nekemu novemu delu, ki ga pripravlja prof. Josip Tavčar.

2. M. Gorki: Barbari (prvič v slovenščini), režiser Stevo Žigon.

3. F. Xedekind: Pomladno prebujenje (nemško delo, prvič v slovenščini), režiser Zvone Šedelbauer.

4. G. Feydeau: Champignol (rezervist) po sili (francosko delo, prvič v slovenščini), režiser Mario Uršič.

5. T. Wilder: Tudi tokrat smo odnesli celo kožo (ameriško delo, prvič v slovenščini), režiser Jože Babič.

Izven abonmaja so predvidena naslednja dela:

1. A. Nicolai: Železna garda (italijansko delo, prvič v slovenščini), režiser Mario Uršič.

2. P. Golia: Srce igračk, mladinska igra, režiser Adrijan Rustja.

V počastitev stoletnice rojstva Ivana Cankarja bo SSG predstavilo Podobe iz sanj in življenja, povzeto iz Cankarjevih besedil. To delo bo priredil in režiral Jože Babič.

Nova sezona SSG se bo začela dne 2. decembra 1975, t.j. točno na dan, ko je leta 1975 SNG prvič nastopilo v Gledališču Fenice.

O zaščiti Krasa

(Nadaljevanje s 1. strani)

valci Krasa. In to stališče zagovarjajo komunisti.

Na srečanju med predstavniki Kraške gorske skupnosti in prvo deželno komisijo so bili prisotni komunistični svetovalci Dušan Lovriha, Mario Colli, Arnaldo Baracetti in Spartaco Zorzenon, člani omenjene komisije.

Naši tovariši so zahtevali prekinitve zadevne razprave o kraških rezervatih dokler ne bo skupščina Kraške gorske skupnosti uradno sporočila svoje stališče. Sprejet je bil kompromisni predlog, da se bo prva deželna komisija posvetovala z župani, Kmečko zvezo in drugimi organizacijami in da ne bo začela razprave brez stališča Kraške gorske skupnosti.

DELO - glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Direktor ALBIN ŠKERK
Odgovorni urednik
ANTON MIRKO KAPELJ
Uredništvo in uprava:
Trst - Ulica Capitolina, 3
telef. 764-872, 744-047,
Dopisništvo v Gorici: Ulica Locchi, 2
telef. 24-36
Letna naročnina 1.500 lir.
Poštni tekoči račun 11/7000
Tisk: Tipo/offset Riva
lastnika: C. Facchettin in P. Zucca
Trst, Ul. Torrebianca 12